

Új adatok az atracélcincér – *Pilemia tigrina* (Mulsant, 1851) – elterjedéséhez a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság működési területén (Coleoptera: Cerambycidae)

Csathó András István

Abstract

New data to the distribution of *Pilemia tigrina* (Mulsant, 1851) in the area of the Körös-Maros National Park (SE Hungary) (Coleoptera: Cerambycidae): This article contains 51 occurrence data of the highly protected *Pilemia tigrina* from a 12 years long period (since 1997 to 2008). The observations origin from 24 sites which are located in the area of 9 settlements. There were no data of this species in two of the settlements (Kevermes and Magyardombegyház) in the past. The sites are in the DS83, DS92, DS93, DS94, ES02, ES03, ES04, ES12 and ES13 UTM quadrats and among this quadrats the DS83, DS92 and ES13 are the new ones.

Bevezetés

A fokozottan védett és az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében szereplő atracélcincér (*Pilemia tigrina*) a Békés–Csanádi-hát mezsgyéin fennmaradt löszgyepmaradványok egyik jelképének, „zászlóshajó-fajának” tekinthető. Monofág rovarfaj, kizárólagos tápnövénye a szintén védett és országos viszonylatban ritka kék atracél (*Anchusa barrelieri*). A faj nevezetességéhez több tudománytörténeti különlegesség is hozzájárul.

A faj általános jellemzése

Az atracélcincér (*Pilemia tigrina*) Magyarország, Románia, Szerbia, Bulgária, Ukrajna (Holzschuh 1984, Kovács 2004, 2005), valamint Moldávia (Moldovai Köztársaság) (Csathó A. I. 2008 *ined.*) területén fordul elő.

A fajnak a legtöbb adata – talán világviszonylatban is – a Maros–Körös közéről, azon belül is a Békés–Csanádi-hátról származik. Az adatok összesítését az 1. táblázat tartalmazza. A *Pilemia tigrina* előfordulása Kárpát-medencében a Maros–Körös közén kívül a Dél-Dunántúlról [Baranya megye (Viertl 1894, Kaufmann 1914b), Mecsek (Kaufmann 1914a), Pécs (Kuthy 1897), Hosszúhetény (Hegyessy – Kovács 2003), Simontornya (Kaszab 1971, Holzschuh 1984, Hegyessy – Kovács 2003), Tolnanémedi (Hegyessy – Kovács 2003)], Erdélyből [Kolozsvár (Cluj-Napoca) (Kuthy 1897), Torda (Turda) (Kuthy 1897), Déva (Deva) (Kuthy 1897, Panin – Săvulescu 1961), Dés (Dej) (Panin – Săvulescu 1961)], a Bánságból [Homokszil (Uljma, Ulma) (Kuthy 1897, Mikšić

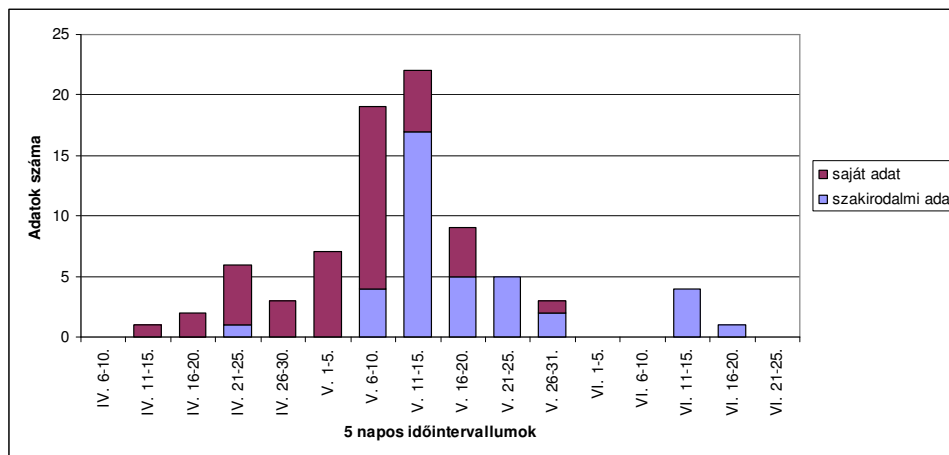
1971), Bázias (Bazias) (Kuthy 1897)] és Bácskából [Palánka (Bačka Palanka) (Kuthy 1897, Mikšić 1971)], továbbá Nándorfehérvár (Beograd, Belgrád) környékéről (Mikšić 1971) ismert.

1. táblázat. Az atracélcincér (*Pilemia tigrina*) Maros–Körös közéről származó adatai, településenkénti és évenkénti bontásban.

Table 1. The occurrence data of the *Pilemia tigrina* on the Maros–Körös Interfluve in each settlement in each year.

		1897-ig	1898–1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	Mezőkovácsháza	+		+	+									+	+	+			+			+	+			
2	Magyarbánhegyes					+	+	+						+								+	+	+	+	
3	Mezőhegyes							+																+	+	+
4	Kunágota													+	+							+	+	+	+	
5	Dombegyház															+						+	+	+	+	
6	Battonya																+				+	+	+	+	+	
7	Csanádapáca																				+	+	+	+	+	
8	Medgyesegyháza																				+	+	+	+	+	
9	Nagybánhegyes																				+	+	+	+	+	
10	Kaszaper																				+	+	+	+	+	
11	Kevermes																					+	+	+	+	
12	Magyardombegyház																							+	+	
	Forrás	Kuthy 1897		Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999					Kovács 1998, 2005, Hegyessy és mtsai. 1999	Hegyessy és mtsai. 1999, Csathó A. I. 2006, 2007	Kovács 1998, Hegyessy és mtsai. 1999	Csathó A. J. in: Csathó A. I. 2006, 2007	Harmos és mtsai. 2002		Csathó A. J. in: Csathó A. I. 2007	Kovács 2005	Csathó A. I. 2006, 2007, 2008a	Csathó A. I. 2006, 2007	Csathó A. I. 2007, 2008a	Csathó A. I. 2008. <i>ined.</i>

Az atracélcincér (*Pilemia tigrina*) életmódjáról származó ismereteket Kovács (2005) foglalja össze. A szakirodalomban szereplő és a saját *Pilemia tigrina*-adataink időbeli eloszlását szemlélteti az 1. ábra. Az adatok szerint a rajzás április végétől június közepéig tart, csúcspontját május első felében éri el. Az eddigi legkorábbi publikált adat: április 21. (1934, Tolnanémedi, gyűjtő: Pillich Ferenc) (Hegyessy – Kovács 2003). Három ennél korábbi saját adatunk van: április 14. (2008, Mezőhegyes, Mezőhegyes–Tótkomlós határmezsgye), április 18. (2007, Battonya, Tornyai út) és április 20. (2007, Battonya, Tornyai út).

1. ábra. Az atracélcincér (*Pilemia tigrina*) magyarországi adatainak időbeli eloszlása. – Szakirodalmi adatok (Holzschuh 1984, Kovács 1998, 2005, Hegyessy és mtsai. 1999, Harnos és mtsai. 2002, Hegyessy – Kovács 2003) és saját adataink (Csathó A. I. 2006, 2007, 2008 *ined.*) alapján.

Figure 1. Temporal distribution of the data of the *Pilemia tigrina* in Hungary based on the literature (Holzschuh 1984, Kovács 1998, 2005, Hegyessy et al. 1999, Harnos et al. 2002, Hegyessy and Kovács 2003) and our study (Csathó A. I. 2006, 2007, 2008 *ined.*).

Az atracélcincér természetes ellenségére a szakirodalomban nem találtam utalást. Mi két alkalommal figyeltünk meg *Pilemia tigrina*-zsákmánnyal valószínűleg azonos fajhoz tartozó, nagytermetű, sötétbarna színű nőtény karolópókokat: Mezőkovácsháza, Battonyai út, 2005. 04. 29., két karolópók egy-egy atracélcincérral (*Anchusa barrelieri*-hajtásokon); Battonya, Dombegyházi út, 2007. 04. 24. Az utóbbi adatnál a karolópókot a készült fényképek alapján Szinetár Csaba *Xysticus* sp.-ként azonosította (ezt a taxont külső bélyegek alapján nem lehet fajig határozni).

A *Pilemia tigrina* fokozottan veszélyeztetett cincérfaj (Medvegy 2001), eszmei értéke a gerinctelen fajoknál a lehető legmagasabb: példányonként 100 000 Ft. Az országos állomány túlnyomó többsége a Dél-Tiszántúlon, a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság működési területén él. Az ismertté vált lelőhelyei közül egy országos jelentőségű, fokozottan védett természeti terület (Battonya, tompapusztai Külső-gulya), egy részben helyi jelentőségű védelem alatt áll (Mezőkovácsháza, Battonyai út), ezen kívül még egy előfordulási hely Natura 2000-es terület (Battonya, Kovácsházi út). A Natura 2000 hálózat a cikkben szereplő *Pilemia tigrina*-lelőhelyekkel való bővítése folyamatban van.

Az atracélcincér dél-tiszántúli lelőhelyei szűk, mezőgazdasági földek közé szorított kis területek, közutak, földutak és vasúti töltések mezsgyéi. A lelőhelyeket elsősorban a kezelés hiányában felerősödő cserjésedés (leginkább: kőköny – *Prunus spinosa*, akác-sarjak – *Robinia pseudo-acacia*; a jövőben a bálványfa – *Ailanthus altissima* – terjedésével is egyre inkább számolni kell), az elszántás, a törmeléklerakás és a fasortelepítés veszélyezteteti. Kovács (2004) részletesen tárgyalja a kaszálás jelentette veszélyt, ami a tápnövény szárába helyezett peték, illetve az abban fejlődő lárvák pusztulását okozza. Ugyanakkor ez a megközelítés az egyedek szemszögéből indul ki. Más véleményre jutunk, ha a tápnövény és az azt befogadó növénytársulás hosszú távú fennmaradását is figyelembe vesszük. A Békés–Csanádi-hát mezsgyéin fennmaradt löszpusztagyep- (*Salvia nemorosae-Festucetum rupicolae*) maradványokat – amelyekben az *Anchusa barrelieri* (a társulás karakterfaja) és így az atracélcincér is él – jelenleg éppen a korábban rendszeres kaszálás felhagyása miatt berobbant cserjésedés veszélyezteteti talán legsúlyosabban (Csathó A. I. 2005). További veszélyeztető tényező a tápnövény állomány nagyságának erős ingadozása.

A legértékesebb mezsgyék – kis területük ellenére – országos jelentőségű védelmet érdemelnek (Csathó A. I. 2005, 2007, 2008a, 2008b). E gypsávok gyakorlatilag mindegyike egyúttal jelentős botanikai és további zoológiai értékek őrizője is. A mezsgyék – a gyakran hangoztatott véleménnyel szemben – igen is védhetők; mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy mindenféle tudatos természetvédelmi intézkedés nélkül is évszázadokon keresztül képesek voltak megőrizni értékeiket.

A lelőhelyek természetvédelmi kezelésében komplex szemléletmódra van szükség. A kezelési tervek kidolgozásakor nem kizárólag a faj érdekeit kell szem előtt tartani, hanem azon túlmenően az egész életközösséget. Olyan, a tájba is illő kezelési módokat kell keresni, ami a terület összes értékének hosszú távú fennmaradását szavatolja. A szántás mezsgyével határos 5 m-es sávját (indokolt esetben 10 m, vagy több, de legkevesebb 2–2,5 m) fel kell hagyni (puffersáv), a beleszántás megakadályozása, a szántó felől érkező vegyszerek felfogása és a tápnövény állományainak terjedése céljából.

Lelőhelyadatok

Az adatok településenként, azon belül lelőhelyenként kerülnek felsorolásra. A lelőhelyeknél pontosabb helymeghatározást és a geokoordinátákat természetvédelmi okok miatt nem közlünk. A lelőhely megnevezése után szögletes zárójelben a 10×10 km-es UTM-hálómező kódja és pontosvessző után a közép-európai flóratérképezés kvadrátjainak kódja (KEF) szerepel (utóbbi a tápnövény florisztikai adatai miatt). Zárójelben a lelőhely típusát is feltüntetjük (pl. műútmezsgye).

A közölt adatsorok felépítése a következő: megfigyelés dátuma, példányszám (minden adat imágókra vonatkozik), a példányszámon belül ivaronként (a példányok ivarára utaló adatok fenntartással kezelendők), egyéb körülmény (pl. *Anchusa barrelieri*-virágzaton), megfigyelő(k) – a megfigyelők közül Csathó András István (CsAI) és Csathó András János (CsAJ) neve rövidítve szerepel.

A cikkben szereplő adatok mindegyike terepi megfigyelésből származik, fűhálózást, kinevelést stb. nem végeztünk.

Battonya

1. Barackos út [ES03; 9692/1] (földútmezsgye)
2005. 05. 07., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ).
2. Dombegyházi út [ES02; 9692/3] (műútmezsgye)
2003. 05. 17., 1 pld., *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAJ);
2007. 04. 24., 1 tetem (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, egy nagytermetű, sötétbarna színű nőstény karolópók zsákmányolta (*Xysticus* sp. – fénykép alapján Szinetár Csaba határozta), (CsAI).
3. Kovácsházi út [DS93; 9691/4] (műútmezsgye)
2005. 05. 03., 1 pld., *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 04., 5 pld. (párizók + 1 hím + 2 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, 1 nőstény az *Anchusa barrelieri* pártacimpáival táplálkozik, (CsAI);
2005. 05. 10., 2 pld. (2 hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI);
2005. 05. 12., 2 pld. (1 hím + 1 hím?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 17., 3 pld. (1 hím + 1 hím? + 1 nőstény?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI);
[2007. 04. 24., egyetlen tő *Anchusa barrelieri*-t sem találtam, sem a cincért; valószínűleg a populáció kihalt, (CsAI)].
4. Battonya-tompapusztai Külső-gulya [DS93; 9691/2] (összefüggő gyepterület mezsgyéje) (Csathó A. J. 2005)
1999. 05. 03., 1 pld., *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – Csetneki Anna);
2005. 05. 09., 2 pld. (1 nőstény + 1 hím?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ – Csorba Gábor – Németh Attila);
2005. 05. 10., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – Csorba Gábor – Németh Attila);
2007. 04. 24., 3 pld. (1 hím + 2 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (az egyik nőstény a mezsgye külső szegélyén, a szántás szélén), (CsAI);
2007. 04. 26., 5 pld., *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – Boldog Gusztáv – Hudák Katalin);
2007. 04. 26., 1 pld., *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (Teleki Balázs).
5. Tornyai út [ES02; 9792/1] (műútmezsgye)
2005. 05. 09., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (Németh Attila – Csorba Gábor – CsAI – CsAJ);
2005. 05. 13., 20 pld. (8 párizók + 1 hím + 2 nőstény + 1 hím?) + 1 tetem (hím?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI);
2007. 04. 18., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, a faj második legkorábbi adata, (CsAI – CsAJ);
2007. 04. 20., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, a faj harmadik legkorábbi adata, (CsAI).

Dombegyház

6. Aradi út [ES12; 9692/4] (műútmezsgye)
2007. 05. 28., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ).
7. Battonyai út [ES02, ES03; 9692/4, 9692/3] (műútmezsgye)
2005. 05. 06., 4 pld. (1 hím + 2 nőstény + 1 nőstény?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, [ES02], (CsAI);
2007. 04. 24., 2 pld. (párizók), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, [ES02], (CsAI);
2007. 04. 24., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, [ES03], (CsAI).

Kevermes

8. Dombegyházi út [ES13; 9692/2] (műútmezsgye)
2005. 05. 06., 9 pld. (2 párzó pár + 3 hím + 1 nőstény + 1 hím?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton
(1 pld. egy közeli *Elymus repens*-szárra is át) (CsAI).
9. Kisiratosi út [ES13; 9693/1] (műútmezsgye)
2005. 05. 06., 5 pld. (párzók + 2 nőstény + 1 pld.), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).

Kunágota

10. Barackos út [ES03; 9692/1] (földútmezsgye)
2005. 05. 07., 4 pld. (párzók + 1 hím + 1 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – CsAI).
11. Cikó-halmi út [ES03; 9692/1] (földútmezsgye)
1997. 05. 17., 4 pld. (párzók + 2 pld.), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – CsAI);
2005. 05. 07., 4 pld. (párzók + 1 hím + 1 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – CsAI).
12. Dombiratosi út [ES04; 9592/3] (műútmezsgye)
2005. 05. 07., 2 pld. (1 hím + 1 nőstény?), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAJ – CsAI).
13. Dombegyházi út [ES03; 9692/2, 9592/3] (műútmezsgye)
1997. 05. 17., 1 pld., *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 10., 1 pld. (hím), (CsAI – Németh Attila);
2007. 04. 24., 5 pld. (2 nőstény + 3 pld.), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAI);
2007. 04. 24., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAI);
2007. 04. 26., kb. 6 pld. (párzók + kb. 4 pld.), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (a VIII. MÉTA-túra résztvevői – kb. 40 fő, köztük CsAI).

Magyarbánhegyes

14. Medgyesegyházi vasút [ES04; 9592/1] (vasútmezsgye) (Csathó A. I. 2008a)
2007. 05. 08., 5 pld. (párzók + 1 hím + 1 nőstény + 1 pld.), *Anchusa barrelieri*-virágzaton,
(CsAI – Bota Viktória – Sallainé Kapocsi Judit).
15. Mezőkovácsháza–Medgyesegyháza műút (Mezőkovácsháza felé) [DS94; 9591/4] (műútmezsgye)
2005. 05. 04., 8 pld. (párzók + 2 hím + 3 nőstény + 1 nőstény?), *Anchusa barrelieri*-hajtáson,
(CsAI);
2007. 04. 24., 2–3 pld. (2–3 hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).
16. Mezőkovácsháza–Medgyesegyháza műút (Medgyesegyháza felé) [ES04; 9592/1] (műútmezsgye)
2005. 05. 14., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).

Magyardombegyház

17. Kunágota–Kisdombegyház műút [ES03; 9692/2] (műútmezsgye)
2007. 04. 24., 4 pld. (2 nőstény + 2 nőstény?), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAI).

Medgyesegyháza

18. Magyarbánhegyesi vasút [ES04; 9592/1] (vasútmezsgye) (Csathó A. I. 2008a)
2005. 05. 14., 3 pld. (párzók + 1 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).

Mezőhegyes

19. Államhatársáv [DS92; 9791/1] (szabadmezsgye)
2006. 05. 10., 2 pld. (1 hím + 1 nőstény), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAJ).
20. Battonyai vasút [DS92; 9691/4] (vasútmezsgye)
2007. 05. 11., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).
21. Mezőhegyes–Tótkomlós határmezsgye [DS83; 9690/2] (földútmezsgye)
2008. 04. 14., 4–7 pld. (2 párzó pár +? 3 pld.), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, a faj legkorábbi ismert adata!, (CsAI – CsAJ – Sallainé Kapocsi Judit).

Mezőkovácsháza

22. Battonyai út [DS93; 9691/2] (műútmezsgye)
2005. 04. 29., 18 pld. (7 hím + 9 nőstény + 1 hím? + 1 nőstény?) + 2 tetem (2 hím; karolópókok – valószínűleg *Xysticus* sp. – zsákmányolták), *Anchusa barrelieri*-virágzaton (gyakran még bimbós állapotban lévő), (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 03., 13 pld. (4 párzó pár + 2 hím + 1 hím? + 1 nőstény + 1 pld.), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 04., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI);
2005. 05. 07., 9 pld. (2 párzó pár + 3 hím + 1 hím? + 1 pld.), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – CsAJ);
2005. 05. 10., 1 pld. (hím), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI – Csorba Gábor – Németh Attila);
2007. 04. 24., 10 pld. (2 párzó pár + 2 hím + 2 nőstény + 2 pld.), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAI).
23. Bekötőút a Battonyai útról [DS93; 9691/2] (műútmezsgye)
2005. 05. 04., 1 pld. (nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).
24. Medgyesegyházi út [DS94; 9591/4] (műútmezsgye)
2005. 05. 04., 13–14 pld. (2 párzó pár + 4 hím + 4 nőstény + 1 hím? + 1 pld.?), *Anchusa barrelieri*-hajtáson, (CsAI);
2007. 04. 24., 4 pld. (párzók + 1 hím + 1 nőstény), *Anchusa barrelieri*-virágzaton, (CsAI).

Összefoglalás

A cikk a fokozottan védett atracélcincér (*Pilemia tigrina*) 51 előfordulási adatát tartalmazza. Az adatok egy 12 éves időszakot (1997-től 2008-ig) ölelnek fel. A megfigyelések kilenc település közigazgatási határához tartozó összesen 24 lelőhelyről származnak, a települések közül kettő (Kevermes és Magyardombegyház) korábban nem rendelkezett a fajra vonatkozó adattal. A lelőhelyek a DS83, DS92, DS93, DS94, ES02, ES03, ES04, ES12 és ES13 UTM-hálómezőbe tartoznak, amelyek közül három (DS83, DS92 és ES13) nem szerepelt a szakirodalomban.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet édesapámnak, Csathó András Jánosnak, a közös terepbejárások során nyújtott segítségéért és adatok átengedéséért. Továbbá köszönet illeti a következő személyeket a munka támogatásáért: Aradi Eszter, Bede Ádám, Bota Viktória (KMNPI), Csathó András Jánosné, Dr. Gaskó Béla, Márton Gábor, Sallainé Kapocsi Judit (KMNPI), Dr. Szinetár Csaba, Teleki Balázs, Tóth István Zsolt.

Irodalom

- Csathó A. I. (2005): A mezsgyék természetvédelmi jelentősége a Kárpát-medence löszvidékein, a Csanádi-hát példáján keresztül. – In: *IV. Kárpát-medencei Biológiai Szimpózium 2005. október 17-19.* – Előadaskötet. – Budapest. pp.: 251–254.
- Csathó A. I. (2006): Az *atracélcincér (Pilemia tigrina)* monitorozása a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság működési területén. – Kutatási jelentés, Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 44 pp.
- Csathó A. I. (2007): Az *atracélcincér (Pilemia tigrina)* monitorozása a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság működési területén II. – Kutatási jelentés, Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 58 pp.
- Csathó A. I. (2008a): A szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii* (L.) Benth. – újonnan felfedezett második legnagyobb ismert tisztántúli állománya. – *Kitaibelia* 13 (1): 153.
- Csathó A. I. (2008b): *Mezsgyék kutatása a Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság működési területén.* – Kutatási jelentés, Körös–Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 132 pp.
- Csathó A. J. (2003): Kunágota élővilága. – In: *A CSEMETE 15 éve (1987 – 2002) Jubileumi évkönyv I.* – CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület, Szeged. pp.: 83–124.
- Csathó A. J. (2005): *A Battonya-tompapusztai löszpusztaréti élővilága.* – Magánkiadás, Battonya. 128 pp.
- Harmos K. – Lantos I. – Oszonics I. (2002): Adatok a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területének rovarfaunájához. – *A Puszta* 2000: 139–169.
- Hegyessy G. – Kovács T. (2003): Adatok a Dunántúl déli részének cincérfaunájához (Coleoptera: Cerambycidae). – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 27: 161–196.
- Hegyessy G. – Kovács T. – Márkus A. – Szalóki D. (1999): Adatok a Körös–Maros Nemzeti Park cincérfaunájához (Coleoptera: Cerambycidae). – *Crisicum* 2: 165–184.
- Holzschuh, C. (1984): Beschreibung neuer Arten aus der unmittelbaren Verwandtschaft von *Phytoecia (Pilemia) tigrina* Mulsant (Cerambycidae, Col.). – *Koleopterologische Rudschau* 57: 167–175.
- Kaszab Z. (1971): *Cincérek – Cerambycidae.* – Magyarország Állatvilága – Fauna Hungariae IX. 5. (106.) – Akadémiai Kiadó, Budapest. 273 pp.
- Kaufmann E. (1914a): *Képek a Mecsek hegység bogárvilágából.* – Különlenyomat a Mecsek Egyesület 1913-iki évkönyvéből, Pécs. 35 pp.
- Kaufmann E. (1914b): *Pécs város és Baranyavármegye bogárfaunája.* 95 pp.
- Kovács T. (1998): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai II. (Coleoptera: Cerambycidae). – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 22 (1997): 247–255.
- Kovács T. (2004): *Atracélcincér (Pilemia tigrina).* – Fajmegőrzési tervek. – Kézirat, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, Budapest. 25 pp.

- Kovács T. (2005): Adatok a *Pilemia tigrina* (Mulsant, 1851) magyarországi elterjedéséhez és életmódjához (Coleoptera: Cerambycidae). – *Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis* 29: 145–150.
- Kuthy D. (1897): Coleoptera. – In: *A Magyar Birodalom állatvilága (Fauna Regni Hungariae)*. – *A Magyar Birodalomból eddig ismert állatok rendszeres lajstroma*. III. – K. M. Természettudományi Társulat, Budapest. 213 pp.
- Medvegy M. (2001): Magyarország cincéreiének veszélyeztetettsége (Cerambycidae, Coleoptera). – *Természetvédelmi Közlemények* 9: 163–199.
- Mikšić, R. (1971): *Katalog der Bockkäfer (Cerambycidae) Jugoslawiens (Insecta-Coleoptera)*. – Institut za Šumarstvo, Sarajevo. 70 pp.
- Panin, S. – Săvulescu, N. (1961): *Coleoptera Familia Cerambycidae (Croitori)*. – Fauna Republicii Populare Romîne, Insecta 10 (5). – Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București. 523 pp.
- Viertl A. (1894): *Emléklapok Pécs sz. kir. város múltjából és jelenéből*. (szerk.: Ágh T.) – Pécs. pp.: 39–61.

Author's address:

Csathó András István
H-5830 Battonya
Somogyi B. u. 42/A.
csatho@mezsgyevedelem.hu